

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
Spm nr 246

Vår ref
14/1926

Dato
24.11.2014

Spørsmål nr. 246, fra stortingsrepresentant Gunnar Gundersen - gjeldsutviklingen i norsk landbruk

Representanten Gunnar Gundersen stilte følgende spørsmål: *"I en artikkel i Bondebladet den 23.10, lyder overskriften "Gjelda holder liv i landbruket". I den offentlige debatten blir det ofte pekt på at dansk jordbruk er gjeldsbelastet som et argument mot "industrilandbruket", men det fokuseres sjelden på hvordan utviklingen er/har vært i Norge. Kan departementet oppgi tall for gjeldsutviklingen i norsk landbruk de siste 10-15 årene og vet en noe om utviklingen i Norge skiller seg fra andre land som f. eks. Danmark?"*

Samlet næringsgjeld i norsk jordbruk har økt fra 35 mrd. kroner i 2005 til 54,2 mrd. kroner i 2013, iflg. Budsjettnemndas tall i Totalkalkylen. Men samtidig har egenkapitalen økt, slik at gjeldsandelen i norsk jordbruk er noenlunde stabil.

Det er naturlig at finansieringsbehovet øker når bedriftene blir større. Rundt 95 prosent av jordbruksbedriftene er personforetak, som også gjør at det må defineres hva som er næringsgjeld. Gjeld per bruk i høyre kolonne i tabellen under er samlet gjeld dividert på alle bruk i drift. Rundt dette gjennomsnittet vil det være meget stor variasjon.

Tabell 1. Utviklingen i gjeld i jordbruket, iflg. Totalkalkylen for jordbruket.

	Egenkapital Mrd. kr	Gjeld Mrd. kr	Bokført Mrd. kr	Gjeldsandel Pst.	Gjeld /bruk 1000 kr
2005	35,0	32,8	67,8	48,3 %	618,8
2006	38,5	35,3	73,8	47,8 %	688,9
2007	40,0	37,7	77,7	48,5 %	755,5
2008	41,6	40,4	82,1	49,3 %	828,7
2009	44,0	42,5	86,6	49,1 %	891,3
2010	46,8	44,9	91,7	48,9 %	962,8
2011	49,0	47,1	96,1	49,0 %	1 033,2
2012	52,2	49,8	102,0	48,8 %	1 111,6
2013	54,2	51,9	106,1	48,9 %	1 193,1
2014*	56,2	53,7	109,9	48,9 %	1 263,5
Økning	60 %	64 %			104 %

Kilde: Budsjettnemnda for jordbruket.

Tabell 2 og 3 viser gjeldstall for NILFs driftsgranskinger (regnskapstall fra ca 850 aktivt drevne bruk). I disse tallene inngår all gjeld og egenkapital på bruket. I driftsgranskningene har gjennomsnittlig gjeldsandel økt fra 40 til 47 prosent de siste 10 årene.

Tabell 2. Gjeld og egenkapital i driftsgranskningene. Tusen kroner per bruk i 2012

	Gjeld	Egenkapital	Totalkapital	Gjeld %
Østlandet				
Flatbygder	3 109	3 258	6 366	49 %
Andre bygder	1 785	3 084	4 869	37 %
Agder og Rogaland				
Jæren	3 895	3 088	6 984	56 %
Andre bygder	2 522	2 484	5 006	50 %
Vestlandet	1 661	2 660	4 321	38 %
Trøndelag				
flatbygder	2 502	2 430	4 932	51 %
andre bygder	1 875	2 735	4 610	41 %
Nord-Norge	2 394	1 631	4 025	59 %
Hele landet	2 395	2 718	5 113	47 %

Tabell 3. Gjeld og egenkapital i driftsgranskningene. Tusen kroner per bruk i 2012

	Gjeld	Egenkapital	Totalkapital	Gjeld %
Melkeproduksjon	2 239	2 762	5 000	45 %
Storfekjøtt	1 848	2 075	3 923	47 %
Sauehold	1 141	2 025	3 167	36 %
Svin/korn	4 448	2 821	7 269	61 %
Kornproduksjon	1 816	2 810	4 626	39 %

Iflg. Danmarks statistikk har gjelda i dansk landbruk økt fra 216,6 mrd. DKK i 2005 til 345,8 mrd. kroner i 2013. Bruttoproduktet (produksjonsverdi minus vareinnsats) i det danske landbruket er, iflg. Danmarks statistikk vel 80 mrd. DKK. Bruttoproduktet i norsk jordbruk er 10-11 mrd. kroner.

Gjeldsandelen for alle bruk i Danmark var i 2013 63,5 prosent og har økt fra 47,1 prosent i 2008, hvor DSTs statistikk begynner.

I Norge var gjeldsandelen 48,9 prosent i 2013 og har vært stabil de siste årene i gjennomsnitt.

Tabell 4. Gjeld i dansk landbruk, iflg. Danmarks statistikk.

	Gjeld totalt mrd. DKK	Gjeld per bedrift 1000 kr	Egenkapital per bedrift, 1000 kr	Gjeldsandel alle bruk
2005	216,6			
2006	248,6			
2007	281,4			
2008	325,8	8 727,8	9 799,5	47,1 %
2009	343,9	9 922,7	10 133,4	49,5 %
2010	355,1	10 271,7	9 349,3	52,4 %
2011	343,1	10 397,7	6 205,8	62,6 %
2012	352,2	10 529,3	5 898,3	64,1 %
2013	345,8	10 666,0	6 106,0	63,6 %

Med hilsen

Sylvi Listhaug